

Molt més que una restauració

Text > ROSA M. GIL

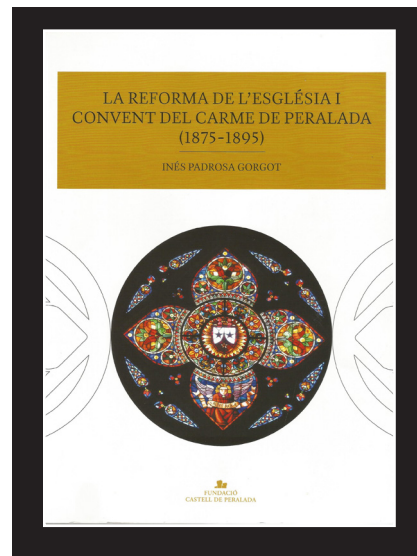
Quan la capacitat econòmica s'acompanya de cultura i un cert grau de filantropia, es poden aconseguir grans gestes. A Peralada, durant el darrer terç del segle XIX, la coincidència d'uns homes sensibles, amb un patrimoni arquitectònic ric, significatiu i en perill de desaparició, ens ofereix un exemple molt concret d'oportuna intervenció. En l'escàs període, en termes històrics, de tan sols vint anys (1875-1895), uns homes enamorats d'un convent en runes, heretat dels avantpassats, varen transformar-lo i van aconseguir fer-lo brillar amb llum pròpia. Allò va ser molt més que una restauració, en tots els sentits canònics. Les velles estructures, mirall d'una tradició monàstica i d'un entorn sociològic, han esdevingut un conjunt monumental que reflecteix una intervenció artística en l'albada del modernisme, de gran interès per si mateixa i en el context en què es va produir.

El conjunt monumental és l'església i convent del Carme de Peralada, els orígens del qual estan documentats des de mitjan segle XIV. Església i convent varen viure segles de prosperitat i decadència fins que, malmesos i abandonats després de la desamortització de 1835, van ser adquirits per la comtessa de Peralada

Joana de Boixadors, el 1855. Van ser els seus nets, Antoni i Tomàs de Rocabertí, els que, a la mort del seu pare, Francesc Xavier de Rocabertí, el 1875, varen promoure la recuperació del conjunt. L'objectiu primigeni era la construcció del panteó familiar, tot i que les possibilitats econòmiques i l'entusiasme dels promotors van superar amb escreix la idea inicial.

La intervenció, singular i ambiciosa, va consistir en la reforma de l'església, amb l'aixecament d'un nou absis que en va canviar substancialment l'estructura i la percepció interior i exterior, l'enderroc del primer pis del claustre, l'obertura de nous finestrals, la reforma del teginat, els mosaics i les capelles laterals, i la instal·lació de campanes i del retaule de sant Tomàs de Villanueva. Pel que fa a les dependències conventuals, es va intervenir en l'escola de Palaci, el teatre, la casa clerical i la cèlebre biblioteca. Tot plegat, per aconseguir el conjunt que ha arribat als nostres dies com l'equipament patrimonial de primer nivell que coneixem.

Per a aquesta magna obra, els comtes de Peralada es varen envoltar dels millors especialistes en art i arquitectura. Per això la reforma esdevé un catàleg molt ben documentat dels millors professionals, del país i estrangers, tots ells

PADROSA GORGOT, Inés. *La reforma de l'església i convent del Carme de Peralada (1875-1895)*. Peralada: Fundació Castell de Peralada, 2017. 152 p.

molt significats en les grans obres modernistes que aquells anys es començaven a projectar.

El llibre és una crònica apassionant i apassionada de vint anys de treballs de recuperació patrimonial, rescatats de l'oblit gràcies a la documentació sortosament conservada i que avui és a l'Arxiu del Regne de Mallorca. Es tracta d'un acurat treball de recerca i contextualització per part de l'autora, que, amb la professionalitat i solvència habituals, ha resseguit tots els viaranys documentals possibles per posar llum en la nebulosa de dades que fins ara acompanyava la història d'un monument que ens fascina. L'autora, a més, ha sabut mantenir el nervi de la narració dels fets, i, lluny de l'aridesa que sovint tényeix les recerques tan documentades, ens ofereix una lectura vibrant i engrescadora que convida a ser continuada *in situ*, ara que ja coneixem l'origen i els protagonistes d'aquesta gesta.

HERNÁNDEZ, Gaspar. *La dona que no sabia plorar*. Columna: Barcelona, 2018. 288 p.

La dona que no sabia plorar és, així mateix, una novel·la «gironina»: la societat de la ciutat dels quatre rius hi queda perfectament reflectida, amb una especial picada d'ullet, un petit homenatge, al gran Miquel Pairoli. *La dona que no sabia plorar* és un relat intemporal, una novel·la *yin i yang*, en què els mons de la sensibilitat i la insensibilitat es complementen i convergeixen en una pregunta: «Què penses fer amb la teva preciosa, salvatge, única, vida?».

